SUOMEN HUOLINTA- JA LOGISTIIKKALIITTO RY

Eduskunta
Liikenne- ja viestintävaliokunta
LiV@eduskunta.fi

ASIANTUNTIJALAUSUNTO

19.4.2022

VNS 1/2022 vp Ajankohtaisselonteko turvallisuusympäristön muutoksesta

Suomen Huolinta- ja Logistiikkaliitto ry (jäljempänä ”SHLL”) kiittää liikenne- ja viestintävaliokuntaa lausuntopyynnöstä. SHLL edustaa Suomen huolinta- ja logistiikka-alan yrityksiä, jotka yhdessä vastaavat valtaosasta Suomen ulkomaankaupan tuotteiden vienti- ja tuontikuljetuksista sekä niihin liittyvistä lisäpalveluista kaikissa liikennemuodoissa. 1.1.2022 lähtien SHLL:n jäsenistöön on kuulunut myös merkittäviä kotimaan maantieliikennettä ja terminaalitoimintaa hoitavia yrityksiä.

SHLL on tutustunut ulkoministeriön laatimaan valtioneuvoston selontekoon eduskunnalle (**VNS 1/2022 vp**), jossa on kuvattu otsikkoasia ja valtioneuvoston kanta. SHLL on yhtä mieltä valtioneuvoston ajankohtaisselonteossa todetuista havainnoista ja tarpeellisiksi nähdyistä toimenpiteistä.

Selonteossa todetaan aivan oikein, että mahdollisten elinkeinopoliittisten muutosten havaitsemiseksi ja tarvittavien politiikkatoimien lähtökohdaksi tarvitaan systemaattista ja ajantasaista tilannekuvaa.

4.1 Talous-, elinkeino- ja yritysvaikutukset

Kohta antaa yleiskuvan Suomen ulkomaan kaupan logistiikan toimintaympäristöstä, mutta hyvä on tiedostaa, että globaalit logistiikkaketjut olivat ahtaalla jo ennen Venäjän hyökkäystä Ukrainaan seuraavista syistä:

- Kansainvälisen merikonttiliikenteen globaali häiriötila syksystä 2020 lähtien (satamien ruuhkautuminen, konttien kiertoaikojen kasvu, konttipula, Aasian satamien lockdownit, konttivarustamojen aluskapasiteetin rajoitukset jne.)
- Euroopassa, USA:ssa ja Kiinassa maantieliikenteessä iso kuljettajapula
- Lentorahdissa kapasiteettivaje vähentyneiden matkustajalentojen johdosta (koronapandemia; ruuhkia isoilla lentokentillä purussa/lastauksissa, kuljettajapulaa, koronarajoituksia)
- Eurooppa-Aasia konttijunaliikenne kasvanut, mutta oli jo ruuhkautunut.
- Suomen viennissä ja tuonnissa oli merkittävä epätasapaino kuljetuskaluston hallinnan näkökulmasta.
- Logistiikkaketjujen häiriöt ja niitä seuranneet uudelleenjärjestelyt nostaneet merkittävästi Suomen ulkomaankaupan kuljetusten hintoja (meri, lento, tie ja raide)
- EU:n liikkuvuuspaketin hankalat ja kiistoja aiheuttaneet uudet määräykset voimaan 2/2022 ja EU:n maantieliikennemarkkina ahdingossa.
- Energian hintojen nousu, kiristyvät ympäristö- ja ilmastovaatimukset, inflaatio

Miten Venäjän hyökkäys Ukrainaan muutti tilannetta? Mitä lisähaasteita tullut?

- Venäjän ylilentokielto; Aasian liikenteessä vähentynyt lentorahtikapasiteetti, kohonneet hinnat, pidemmät lentoajat, Lähi-idän reitit otettu käyttöön.
- Venäjä/Valko-Venäjä-kuljetukset:
    - Ei-pakotteiden alaisia tuotteita liikkui transitona sodan alkuviikkoina, mutta EU:n 5. pakotekierros muuttanut tilannetta; EU:n satamat kiinni venäläisiltä laivoilta ja rekkaliikenne seis
    - Suomalaiset huolitsijat lopettaneet isosti kaikkien tuotteiden Venäjä ja Valko-Venäjä vienti-/tuontikuljetuspalvelut (myös Ukraina)
    - Venäjälle jo matkalla olleiden rahtikuljetusten pysäytykset, uudelleenreitit ja palautukset länsilähettäjille sotkeneen merimarkkinaa.
- Euroopassa kuljettajapula pahenee ukrainalaisten kuskien palattua Ukrainaan samaan aikaan, kun EU:n liikkuvuuspaketin haastavat säädökset tulleet käyttöön EU:ssa 2/2022.
- Polttoaineiden hintojen merkittävä hinnannousu sodan johdosta. Kohonneiden kustannusten johdosta kuljetusliikkeillä merkittäviä haasteita, kun kuljetussopimusten polttoainelausekkeet eivät ehdi pysyä perässä.
- Sodan vaikutukset konttijunaliikenteeseen; huolitsijoiden/kuljetusasiakkaiden kiinnostus Venäjän kautta kulkeviin reitityksiin laskussa.

Kaiken kaikkiaan Suomen ulkomaankaupan logistinen toimintaympäristö pysyy varsin haasteellisessa tilanteessa vuoden 2022 Venäjän aloittaman sodan johdosta sekä mahdollisen Kiina-riskin toteutumisen johdosta (koronapandemian leviäminen Kiinassa tai länsimaiden asettamat rajoitukset/pakotteet Kiinalle Venäjälle liian suopean politiikan harjoittamisen johdosta).

Suomen ulkomaankaupan kuljetukset pystytään kyllä hoitamaan, mutta viivästyksiin ja olosuhteista johtuviin kustannuspaineisiin rahtihinnoissa Suomen viejät ja tuojat joutuvat tottumaan. Myös logistiikkaan kohdistuviin hybridivaikuttamiseen ja -riskeihin tulee yritysten kiinnittää aiempaan enemmän huomiota.

Helsingissä 19.4.2022

Kunnioittaen

SUOMEN HUOLINTA- JA LOGISTIIKKALIITTO RY

Petri Laitinen
Toimitusjohtaja

Suomen Huolinta- ja Logistiikkaliitto
etunimi.sukunimi@huolintaliitto.fi
PL 62 (Eteläranta 10), 00131 Helsinki
www.huolintaliitto.fi
020 595 5000